

33: Dr. Čermelj Lavo
Dobroćakova 6/II
LJI BLJANA

obavljen po kojem je ta stranka pripala Austriji. Taj je autum tragičan. I mi ga komemoriramo.

ISTRAS

10 OKTOBRA 1935
petnaest godina od koruskog plebiscita, dan na koji se sjećamo jednog nesretnog dijela jugoslavenskog naroda.

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

9 OKTOBRA

RAT U ABESINJI

TALIJANI SU ZAUZELI ADUU — BORBE OKO ADIGRATA I AKSUMA — POKUŠAJI NA ISTOČNOM FRONTU I NA JUGU — ABESINSKA GUERILSKA TAKTIKA — VELIKE POTEŠKOĆE TALIJANSKOG PRODIRANJA — SANKCIJE PROTIV ITALIJE

Bez objave započeo je u Africi rat. Jednoga dana talijanska je avijacija počela bombardirati abesinska mjesta, a talijanska je vojska prešla pograničnu rijeku Mareb i počela osvajati abesinski teritorij.

U prvom naletu, koji je trajao nekoliko dana, Talijani su na sjeveru zašli tridesetak kilometara u nutarnost, krajem, u kojem ima još nešto malo cesta, te su zauzeli Adigrat, Aduu i u ovom se momentu bore oko svetog abesinskog grada Aksuma.

Prošlih su se dana na tom frontu odigrale krvave borbe, koje su stajale mnogo mrtvih na jednoj i na drugoj strani. Koliko je palo Talijana nezna se, jer talijanski službeni komunisti ne govore o tome. U Italiji je proslavljena pobjeda kod Aduie velikim manifestacijama, jer je time u neku ruku osvećen poraz od 1896. Ali o poginulima se ne govori. Bit će da je i na abesinskoj strani mnogo mrtvih, jer su se Abesinci hrabro borili i izišli su gotovo goloruki protiv strašno oboružane talijanske vojske, koja je došla s avijonima, tankovima, topovima i mitraljezima.

Uza sve to borba je bila mučna i Adua je par puta padala iz ruke u ruku, a to se je događalo i s Adigratom, što znači, da su Abesinci doista neobično otporni i predstavljaju ozbiljnog protivnika.

I sad kad je Adua zauzeta i kad je već u njoj podignut spomenik palima 1896, ona nije sasvim sigurna, jer Abesinci spremaju jaku ofenzivu. Oni se nisu sasvim povukli i pristupili su porazom, nego kane da pristupe svojoj gveriljskoj taktici i da dovedu eventualno još malo u unutarnost Talijane, da ih na mjestu, koje će biti još nepodesnije za modernu vojsku, svojim metodama tuku.

Talijani grade sada oko Aduie ceste, a Abesinci koncentriraju na sjever veliku vojsku, koja bi imala da tuče Talijane s bokova, pa da ih prisili na povlačenje. Skorih dana imala bi se odigrati u tom kraju jedna velika bitka, koja možda neće biti odlučna, ali koja može da bude teška po posljedicama.

Karakteristično je za junaštvo i poduzetnost abesinske vojske i to, da je jedna jaka legija smrtna, u kojoj ima više hiljada ljudi, prodrli u talijansku Eritreju s namjerom da zaokruži one talijanske snage, koje su prodrle u Abesiniju i da ih otsječe od baze.

Za sada je najvažnija ta fronta kod Aduie, ali nisu bez značaja ni ostale fronte.

Zapadno od Aduie, u blizini Sudana, pokušava prodirjeti u Abesiniju jedan dio talijanske vojske s ciljem prema jezzeru Tana. Tu nije bilo jačih pothvata ni uspjeha.

Na jugoistoku od Aduie u onom kutu kod Francuske Somalije, gdje je brdo Musa Ali, također je otvoren jedan front. Mala prodiranja i mala osvajanja. Bombardmani.

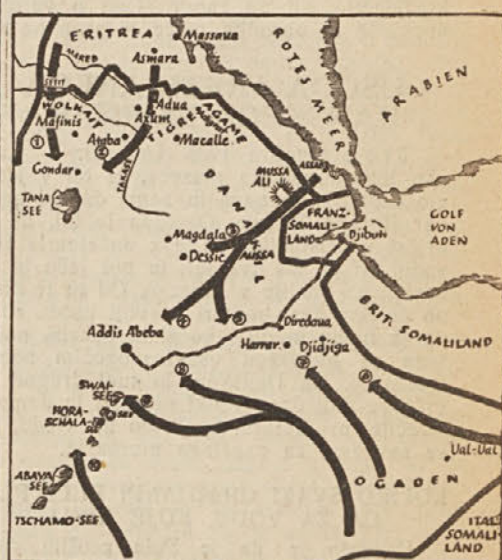
Zatim imamo još dvije ili tri fronte na jugu iz Somalije. U Ogadenu oko Ual-Uala vode se krvave borbe i Talijani su uspjeli da zauzmu mjesto Gerlogubi. Bombardman je na toj strani također jak, pa su čak i s plinovima počeli Talijani da napadaju. Abesinci se koncentrišu i na toj strani i tu se također sprema veća bitka. Abesincima će tu mnogo pomagati klima, nestašica vode i bolesti.

*

Dok se tako u Abesiniji već vodi rat, u diplomaciji su uslijedile dvije stvari: prekid diplomatskih odnosa između Italije i Abesinije i rasprava pred Društvom naroda. U Ženevi je Savjet Društva naroda donio osudu Italije, proglašivši je napadačem i prekršiteljem Pakta Društva naroda. To se možda nije očekivalo od Društva naroda, naročito zbog držanja Francuske, ali je do toga ipak došlo, jer je Engleska energično nastupila prema Francuskoj, a i unutarnje prilike u Francuskoj su takve, da Laval mora napokon da se drži malo drugačije nego do sada. Talijanska štampa počela je da ga kritikuje, a možda će ga doskora i napadati.

Kad je Savjet Društva naroda donio rješenje da je Italija napadač, onda je bila sazvana Skupština Društva naroda, na kojoj je prihvaćeno, da će se protiv Italije od strane ostalih članica Društva naroda izvršiti pritisak i to na taj način, da će se protiv nje povesti privredno-financijske sankcije. To znači, da će se Italiji sprečavati krediti i nabavljanje robe potrebne za rat. To je prva etapa. Te sankcije bit će sve oštrije i oštrije, prema potrebi. Zasada se ne govori o vojničkom pritisku, pa po svojoj prilici neće do toga još doći, ali i privredne sankcije izazivlju u talijanskoj štampi veliko ogorčenje i zabrinutost. Poslije tih ženevskih rješenja Italija je izolirana i osjeća se stvarno u ratu sa svima u Evropi.

Sad treba pratiti razvoj dviju stvari: rata u Africi i ženevskih rješenja. I jedno i drugo je važno. I jedno i drugo još je na početku, a razvoj se može tek naslućivati.

Ciljevi talijanskog prodiranja u Abesiniju

ISTRSKI DELAVCI ZA AFRIKU

V Pulo je 26 septembra prispelo 150 delavcev, ki so jih zbrali v raznih istrskih krajih, pred vsem pa v Novem Gradu, Plominu, Motovunu, Piranu, Roču in dr. Delavci so se na račun svojih občin pripeljali v Pulo. Iz Pule jih s posebnim vlakom odpremijo v Genovu, kjer se vkrajojo na parnik »Gabiano«, ki jih preko Neaplja in Mesine prepelje v vzhodno Afriko.

ZA ČEM UMIRAJO VOJAKI V AFRIKI

»Azione Coloniale« poroča, da je v zadnjem času umrlo 241 vojakov v obeh kolonijah vzh. Afrike. Največ jih je pobrala sončarica in sicer 83. Za malarijo jih je umrlo 14, 12 so pobrale pljučne bolezni, 9 bolezni prebavil, 14 razne bolezni, 6 jih je umrlo za poškodbami. Kot poročajo drugi listi, je bilo med vojaštvom tudi nekaj slučajev samomora.

DELAVCI V MARSEILLU BOJKOTIRAJU ITALIJANSKE LADJE

Trst, oktobra 1935. (Agis). — Pristaniški delavci v Marseilleu so začeli s akcijo proti vojnim izzivanjem. Pričeli so bojkotirati in sabotirati italijanske ladje, ki pristajajo v tem pristanišču. Vsi, zlasti anti-fašistični in levičarski listi v Franciji, so podčrtali to gesto marseillskih delavcev, ki so kljub obupnemu gospodarskemu položaju v katerem žive in kljub žrtvam, ki jih morajo radi tega prenašati, ker si s tem sami jemljejo zaslužek, z velikim navdušenjem sklenili sabotažo italijanskih ladij.

IZ OVOGA BROJA

našega lista MORALI smo izostaviti mnoge vijesti i članke iz razloga, koji su izvanredakcijske naravi.

Naši kalendari izlaze 1 novembra

Naš veliki »Jadranski koledar« i mali džepni koledar »Sočac« izći će 1 novembra. Upozorujemo emigrante i prijatelje, da ne kupuju nikakvih kalendara, dok ne vide svoje, emigrantske, kalendare.

Uvjereni smo, da će s ovogodišnjim kalendarima biti još zadovoljniji nego lanjske godine, jer će oba kalendara biti još bolja nego prošle godine, a cijena će im ostati ista.

Uspjeli smo da angažiramo još nekoliko domaćih i stranih prvorazrednih saradnika, koji su poslali odlične i interesantne priloge.

Veliki kalendar će imati ove godine i jednu novost: jedan dio kalendara je ustupljen našoj omladini, pa će u tom dijelu biti pjesme, crtice, članci itd., koje je napisala naša omladina, počev od osnovne škole do sveučilišta.

Započelo je zadnje četvrtgodište

MOLIMO PRETPLATNIKE DA NAM NA POČETKU OVOG ZADNJEG ČETVRT GODIŠTA DOZNAČE DUŽNU PRETPLATU. KOME JE ISTEKLA PRETPLATA MOLIMO GA DA JE OBNOVI, A STARE DUŽNIKE MOLIMO DA NAM PODMIRE ZAOSTALU PRETPLATU KAO I PRETPLATU DO KONCA OVE GODINE.

PRETPLATNICI UZDRŽAVAJU LIST.

Pred godinu dana odjeknuli su u Marselleu strašni revolverski hitci, od kojih je pao jedan veliki Kralj, jedan veliki državnik. U našem je sjećanju tako jasan taj tragičan dan, taj datum iz nove evropske historije, koji znači jedan od najtežih udara za Jugoslaviju. Jugoslavija je smrću Kralja Aleksandra izgubila ne samo vladara, nego i onoga, koji je od te mlade države stvarao svojim državničkim genijem silu, uglednu, pošovanu i uvaženu u čitavom svijetu. Zato je Njegova tragična smrt i naišla na tako snažan odjek u čitavom svijetu, u svim narodima i na svim onim stranama gdje se na Jugoslaviju ne gleda s mržnjom i željom, da se ona raspadne. Osim ovih, koji su organizovali marseilleski atentat i koji su stajali, i još danas stoje, iza atentatora, čitav je ostali svijet, uzvrišao čak i Moskvi i Berlinu, na glas tragične smrti velikog Kralja izrekao o njemu pravu riječ priznanja velikom čovjeku, koji je pao, velikom stvaraocu, koji je položio svoj život na radu za svoj ideal. Sjećamo se živo golemog odjeka na koji je ta historijska smrt naišla u svijetu.

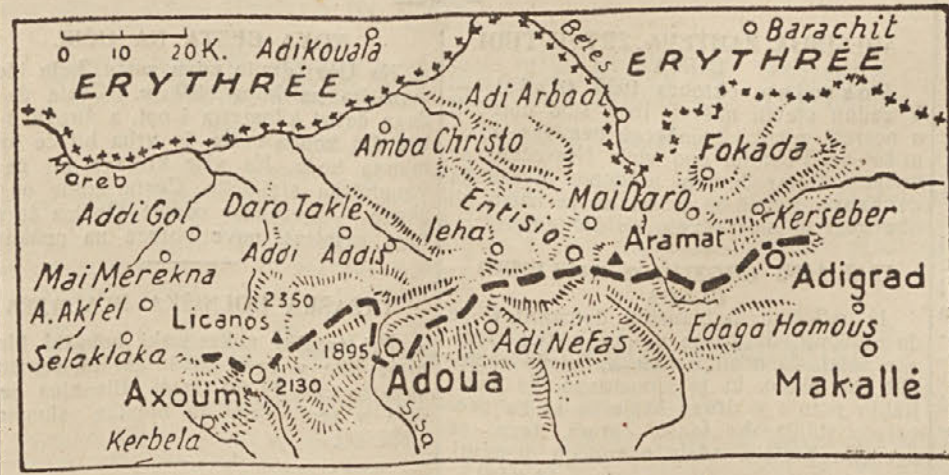
Sjećamo se i podmučke radosti na onim stranama, koje su tu smrt željele. Na tim se je stranama očekivalo, da će Njegovom smrću propasti Njegovo djelo, ono što je On stvarao u Jugoslaviji i ono što je On stvarao na međunarodnom polju.

To se nije ispunilo. Jugoslavija je ostala, ona se nastavlja i jača, imajući pred sobom njegove ciljeve. Udarac je Jugoslaviju teško zabolio, ali je nije pokolebao, a kamo li srušio.

Ona se je odmah snašla i u velikom iskušenju, na strašnu provokaciju odgovorila je savršenim mirom, snagom duha i civilizovanosti. Nije reagirala ratom protiv onih, koji su bili ukazani kao krivci, nego je drugim putevima tražila satisfakciju. Jugoslavija je svojim držanjem u Društvu naroda povodom istrage o međunarodnim krivcima za atentat pokazala na jedan uzoran način kako ona drži mnogo do međunarodnog mira i do onih ustanova, na kojima mir počiva.

Nije se dogodilo ni ono drugo što su neprijatelji Jugoslavije očekivali: da će Jugoslavija u međunarodnom životu biti oslabljena.

Poznato je, da je Viteški Kralj Aleksandar Ujedinitelj imao jedan veliki diplomatski program i da je neposredno pred svoju smrt živo radio na ostvarenju toga programa. Po onomu što je učinio može se vidjeti ono što je namjeravao još da učini. Njegov je program išao u glavnom za tim, da s Jugoslavijom na čelu povede evropske male države na put prave samostalnosti i punopravnosti u evropskim diplomatskim akcijama. Oslobođenje iz položaja potčinjene ovisnosti, iz drugostepenosti i manje vrijednosti, podizanje malih i njihove uloge u srednjivanju evropskih odnosa i učvršćivanje mira — to je bio početak. Zato je on započeo s Malom antantom i nastavio vrlo uspješno stvaranjem baze za Balkanski pakt. Približenjem Jugoslavije Grčkoj, Turskoj i Bugarskoj — to su historijske zadatke Kralja Aleksandra. Odatle je išao dalje. Zabrinjavalo ga je Podunavlje i on je nalazio načina, da ubrza rješenje tog pitanja postavivši zadatak izmirenja raznih interesa u tome smislu, da se suzbiju svi imperijalizmi na štetu malih podunavskih zemalja. Njegov je ideal bio mir, pa je u Njegovom programu bilo i približenje Fran-

cuske i Njemačke naročito na Podunavskom sektoru. Francuske tendencije približenja Pariza i Rima Kralj Aleksandar je shvaćao kao pravi mirotvorac sa stalnim nastojanjem, da se to realizira na način, da državni i nacionalni interesi Jugoslavije dođu do svog punog izražaja. S tom misliju uputio se i u Pariz, gdje je imao s francuskim državniciima da stvara važne odluke i na tom putu, upravo zbog toga — pada. Ali i poslije Njegove tragične smrti Jugoslavija ostaje na toj liniji u vanjskoj politici i dalje jugoslavenska vanjska politika ide odredjenim pravcem, koji je u znaku izrazitog pacifizma i saradnje sa svima, koji žele mir i koji iskreno žele da budu

prijatelji Jugoslavije, a izbjegavanje svake one obaveze i veze, koja bi značila žrtvovanje jugoslavenskih državnih i nacionalnih interesa. Oslavši na toj liniji Jugoslavija postizava sve čvršći položaj u Evropi, a oni, koji su na njezin račun htjeli da stvaraju svoju snagu, pa se nisu ustručavali ni od atentata, prisiljeni su da skreću drugim putevima, jer je pozicija Jugoslavije neoboriva. Ono što se događa ovih dana to dokazuje u punoj mjeri.

Jedna historijska smrt na prvu godišnjicu izazivlje živi bol Jugoslavena, ali i utjehu, da je jedno veliko djelo ostalo, da je sve veće i jače i da će kazna stići zločinca.

KJE SE NAHAJA JOŽEF BAŠA IZ PODGRAJ?

Reka, oktobra 1935. (Agis). Kot poročajo iz Podgraj pri Il. Bistrici je bil Baša Jožef, mlinar in posestnik iz Podgraj pred nedavnim aretiran. Sodijo, da se je aretacija izvršila na podlagi ovadbe nekoga domačina in nekoga priseljence, živečega v Podgrajah. Bil je odpeljan od doma in kot poročajo tudi že obsojen na več let. Vendar pa ni znano, ali je obsojen na konfinacijo, ali na zapor. Tudi o vzrokih aretacije in obsodbe nihče ničesar ne ve.

USODA ARETIRANEGA DANSKEGA MORNARJA

Trst, oktobra 1935. (Agis). — Lanško leto novembra meseca, je bil v Regio Calabria aretiran in zaprt danski mornar Borghie Knigge. Obtožen je bil, da je kričal v pristanišču »Dol z dučejem!« Ob sodili so ga na dve leti in pol ječe in ga poslali na Sicilijo v Milazzo. Od tu je pisal po dolgem času materi o svoji usodi. Piše, da je bolan in ob jako slabi oskrbi, poleg tega pa podvržen vsem mogočim neprijetnostim. Na Danskem in tudi drugod se vrše že dalj časa veliki protesti in demonstracije, pri katerih apelirajo na vlado, da se zavzame za zaprtega mornarja.

KOLIKO SVAKI GRADJANIN PULE PLAČA ZA VODU, KOJE NEMA.

Poznato je da je Pula prošlih dana jako oskudjevala na vodi, pa je gradjanstvo zbog toga bilo veoma uzbudjeno i fašistički su listovi morali čak zbog toga da pišu članke protesta. Voda se je dijelila na litre i postojala je opasnost, da će zbog pomanjkanja vode početi harati bolesti. Na sreću sad je ponovno voda tu, ali pitanje puljskog vodoovoda još i dalje ostaje.

Pula, ma da nema dovoljno vode, ipak veoma skupo plaća tu vodu. Puljski list »Corriere Istriano« donosi popis troškova za vodu u raznim gradovima Italije. Jedna familija od pet članova plaća u Rimu 26 lira godišnje za vodu, a u Puli preko stotinu lira. Od 43 talijanskih gradova samo ih je par, koji vodu plaćaju tako skupo kao Pula. Ali ti će gradovi barem imati vodu, a Pula je zapravo i nema, ma da je tako skupo plaća...

NOVI PORAST PUČANSTVA U JULIJSKOJ KRAJINI

Izišao je biliten centralnog statističkog ureda u Rimu, u kojem su izneseni podaci o kretanju stanovništva u mjesecu augustu 1935 za pokrajine Julijske Krajine, riječku, tršćansku, goričku, puljsku i zadarsku. Po tim službenim podacima se je u tim pokrajinama mjeseca augusta rodilo 3.954 stanovnika, umrlo 883, iselilo 2.469, a priselilo 2.103 stanovnika. Stanovništvo Julijske Krajine je prema tome naraslo za 3.437 duša. U prvih osam mjeseci se je rodilo u čitavoj Julijskoj Krajini 12.711, a umrlo 8.450 ljudi.

Porast stanovništva u Julijskoj Krajini dolazi zapravo od toga što se jako množi slavensko selo u Goričkoj na Krasu i Istri, a gradovi pokazuju da stanovništvo tamo naročito ne napreduje, nego naprotiv nazaduje, pa su o tome imali prilike da pišu sa žaljenjem i talijanski listovi.

NOVO POPISIVANJE PUČANSTVA.

U službenom listu »Gazzetta Ufficiale« izišao je dekret potpisan 9 augusta, kojim se naredjuje da će se 21 aprila 1936 obaviti popis pučanstva u čitavoj Italiji. Posljednji put je obavljena statistika u Italiji 21 aprila 1931, a pretposljednji put 1921.

NOVE PROMJENE PREZIMENA SA SLAVENSKOG NA TALIJANSKI OBLIK

U službenom listu »Gazzetta Ufficiale« od 17 do 24 septembra izišao je čitav niz dekreta, kojima se mijenjaju slavenska prezimena na talijanski oblik. Tu je štampanih 66 dekreta za riječku, zadarsku i goričku pokrajinu. Mijenja se prezime za 130 ljudi. Među ostalim promijenjena su i ova prezimena: Lučić u Lucchi, Viličić u Villini, Žerjav u Seriani, Brezigar u Brandi, Korošec u Corsini, Mišić u Missini, Jurčić u Giordani, Brušić u Fiorentini, Krijičić u Crivelli, Milinović u Millani, Mihić u Migliori, Komel u Comelli, Nikšić u Gorassini, Jakovljčić u Di Giacomo, Boštijančić u Bastiani.

Familije, koje su dobile ta nova prezimena ne smiju se više služiti starim slavenskim prezimenom pod prijetnjom kaznenog progona.

OBRAMBA TRSTA PROTI LETALOM

Tržaški pokrajinski svet za obrambo proti letalom je izdal okružnico z navodili za organizaciju civilne obrambe proti letalskim napadom. Navodila določajo med drugim, da bo morala imeti vsaka hiša posebno zavetišče, v katerem se bodo zbirali stanovanci v primeru napadov. Zavetišče bo moralo biti opremljeno s telefonom, vodo, električnimi pečmi in raznimi varnostnimi napravami. Instalacije luči, vode in plina se bodo morale v stanovanjskih hišah urediti tako, da jih bodo lahko vrtarji vse hkratu zaprli.

FAŠISTIČKA ŠTAMPA VELIČA KRALJA ALEKSANDRA

»Giornale d'Italia« piše o visokim vojničkim kvalitetama blagopokojnog Kralja i o Njegovom radu na ujedinjenju, koje su srpsko-hrvatsko-slovenačke stranke svojom neslogom dovele u pitanje, a koje je On prije svoje smrti uspio da završi

Rim, 8 oktobra. Večerašnji »Giornale d'Italia« datiran sa 9 oktobra donosi povodom godišnjice tragične smrti blagopokojnog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja ovaj članak:

»Jugoslavija veliča u Njemu narodnog heroja, koji je od najmladjih godina spremao svoje duševne i fizičke snage za tešku borbu, nezavisnost, snagu Jugoslavije na Balkanu i u Evropi. Odgojen u građanskim i vojnim naukama u švicarskoj i Rusiji, osobito je kultivirao vojnu nauku, historiju i pravo, jer je smatrao poznavanje toga materijala potrebnim jednome vladaru. Ušao je kao prost vojnik u onu vojsku, u kojoj je kasnije komandant kao Prijestolonasljednik i kao Kralj u ratovima za oslobodjenje od turskoga jarma. U ovim balkanskim ratovima, koji su se vodili radi podjele teritorija vodio je osobno niz velikih i teških borba, koje su završene pobjedom kao što je ona kod Kumanova. Pošto je primio regenstvo u junu 1914 godine, dva mjeseca kasnije na čelu svoga naroda ušao je u borbu protiv austrijskog carstva i borio se od prvog do posljednjeg dana rata sa divljenja vrijednim heroizmom, odupirući se snagama daleko nadmoćnijim zaštićujući povlačenje k moru, a kasnije, pošto je ponovno obrazovao vojsku, po-

veo je ofenzivu na solunskom frontu.

U mnogobrojnim bitkama znao je da izvodi mnoge pobjede i konačno, zaključivši mir, Kralj Aleksandar posvetio je sve svoje snage stvaranju jugoslavenskog ujedinjenja, koje su srpske, hrvatske i slovenačke partije svojom neslogom dovele u pitanje i uspio je da to ujedinjenje završi prije svoje smrti, pokazujući da je isto tako veliki državnik kao i vojskovođa. Njegovo ime ostat će u historiji medju ljudima osnivačima država, koji su doprinosili progresu ljudske civilizacije. U počastima, koje daje u Njegovu uspomenu jugoslavenski narod, uzima učešća iskrenom srdačnošću i divljenjem talijanski narod, koji bolje od ma koga drugoga, zbog svoga hiljadugodišnjeg iskustva i zbog svojih nedavnih ratova za nezavisnost, može da shvati djelo, koje je izvršio pokojni Kralj Aleksandar.

ČLANAK U »LAVORO FASCISTA«.

Rim, 8 oktobra. Večerašnji »Lavoro Fascista« također objavljuje povodom godišnjice smrti Kralja Ujedinitelja jedan vrlo srdačan članak donoseći i Kraljevu sliku. U članku je uglavnom ispisana značaj i ličnost blagopokojnog Kralja Ujedinitelja za Jugoslaviju, koja da danas zauzima na Balkanu i u srednjoj Evropi važno mjesto.

TALIJANSKE FINANSIJE I RAT

Raspisat će se veliki unutarnji zajam

U mjesecu augustu državni prihodi su iznosili 1.599 milijuna lira (u julu 1.553), a izdaci 2.103 (juli 2.054). Deficit za august iznosi 504 milijuna lira, a za juli 501 milijuna lira ili zajedno 1.005 milijuna lira. Lanjske godine deficit je u augustu iznosio samo 181 milijun lira, a u julu 135 milijuna, ili ukupno u oba mjeseca 316 milijuna lira. Deficit bi i ove godine sigurno bio na lanjskoj visini, ili bi bio možda i manji, kad ne bi bilo troškova za abesinsku ekspediciju. Ti izdaci iznosili su u augustu 337 milijuna lira, a u julu 375 mil. lira ili ukupno 712 mil. lira. Ako se ovim izdacima dodaju izdaci iz prošle proračunske godine u iznosu od 975 mil. lira, to je Italija do sada za ekspediciju u Abesiniju izdala 1.687 milijuna lira ili 6.073 milijuna dinara. To je samo ono što je potrošeno u Africi. Tu nije uračunano ono što se troši za rat u samoj Italiji. A u septembru su troškovi mnogo veći.

Ovi veliki izdaci nisu se mogli pokriti samo vanrednim prihodima i uobičajenim

zajmovnim operacijama, nego je bilo potrebno raspisati

veliki unutrašnji zajam, koji nije fiksiran i njegova će visina ovisiti od napora Italije i njezinih državljana. No ovaj unutrašnji zajam morat će biti dosta velik, jer sad izdaci za istočnu Afriku iznose preko 300 milijuna lira mjesečno i još će se više povećavati zbog novih transporta tako da će trebati u toku jedne godine najmanje četiri milijarde lira.

OTKUP STRANIH VRIJEDNOSNIH PAPIRA.

Svi talijanski državljani morali su odstupiti svoje strane vrijednosne papire državi, koja će im za njih izdati 5 postotne državne bonove. U talijanskom posjedu bilo je naročito mnogo francuskih državnih papira, po tečajnoj vrijednosti oko 400 milijuna lira. Sve te papire nastoji sada Italija prodati Francuskoj banci koja će ih platiti u zlatu, a to zlatu Italija će upotrebiti za nabavku sirovina i drugih potreba u Francuskoj i drugim državama.

Italija duguje Jugoslaviji na kliringu preko 150 milijuna dinara

Klirinški dug Italije Jugoslaviji raste

Italija u posljednje vrijeme mnogo robe naručuje u inostranstvu, pa tako i u Jugoslaviji. Kupuje mnoge artikle, koji joj trebaju u ratne svrhe. Ali nije u stanju da sve plaća. Tako je i jugoslavensko potraživanje u Italiji poraslo na veliku svotu. Pred par mjeseci Italija je na kliringu dugovala Jugoslaviji oko 40 milijuna dinara, pa je već to izgledala velika svota, a danas duguje preko 150 milijuna. Taj je dug 25 septembra iznosio 138 milijuna dinara prema 128 milijuna prije jednog tjedna i

121 milijuna prije 14 dana. Klirinški saldo u Italiji se tokom dva mjeseca više nego podvostručio, što je za jugoslavenske izvoznike jako neugodno, budući moraju sve dulje čekati na novac. Narodna banka je ponovno upozorila sve izvoznike, da moraju iz Italije uvezenu robu platiti jedino preko kliringa, jer će se inače globiti po zakonu o kaznenim sankcijama za devizne prestupke. Trgovački krugovi su zabrinuti zbog ovog jakog porasta talijanskog klirinškog duga

ABESINIJA ZAHTEVA ŽRTVE TUDI DOMA

Postojna, oktobra 1935. (Agis). — V zadnji števili našega lista smo poročali o nesreči nekoga vojaškega begunca, ki je prišel pri Postojni pod vlak. Nesrečnež se imenuje Čotar Just in je doma iz Komna na Krasu. Revez je prišel na ta način ob obe nogi in morda celo ob življenje.

ITALIJANI GROZIJO Z ZAPLEMBO BLAGA

Iz odločnih italijanskih demantijev se da sklepati, da so se v inozemstvu razširile vesti, da misli italijanska vlada zapleniti vse blago, ki je namenjeno, da skozi Italijo potuje v druge kraje in ki ga prevažajo italijanske ladje. Zaradi tega je agencija Stefani izdala energičen demanti. (Agis).

PROMET V TRŽAŠKI LUKI.

Že pred kratkim smo objavili nekaj podatkov o blagovnem prometu v tržaški luki, o katerem se je »Piccolo« pritoževal, da mnogo počasneje narašča kakor v Hamburgu. Bremenu ali Gdlinji. Dejansko kažejo tudi uradni statistični podatki, da se blagovni promet v tržaški luki od leta 1932—33 dalje ni mnogo povečal.

Po rimskem uradnem statističnem biltenu je znašal tržaški pomorski promet blaga v letih 1929 do 1934 3.948 tisoč, 2.437, 2.474, 2.136, 1.897 in 2.486 tisoč ton, meseca julija t. l. 2.222, avgusta pa 2.157 ton blaga. V primerjavo s tem prometom navajamo podatke o prometu blaga v nekaterih drugih italijanskih lukah l. 1934. V Genovi je znašal 7.317, v Benetkah 3.724, v Napulju 2.115 tisoč ton blaga.

NOVA CESTA NA UČKI.

Na Učki grade novu cestu, koja ide od svratišta na kotu 1400 m. Cesta će biti duga četiri kilometra i pol, a široka 3 metra. Od konca ceste do vrha bit će još 20 minuta hoda. Na više krajeva bit će automobilska stajališta. Cestu grade na troškove — lovranske općine. Općina će zbog toga raspisati nove poreze na pučanstvo.

TRŽAŠKA BOLNIŠKA BLAGAJNA

Pri tržaški pokrajinski bolniški blagajni je bilo u času od 15 do 21 septembra zavarovanih 61.461 ljudi. Blagajna je izdala u tem času za bolnike skupno lir 1.852.960.

PULA DAJE NAGRADE ZA KONJSKE TRKE.

Puljska općina odredila je veliku svotu za nagrade, koje će se dijeliti pobjednicima u konjskim trkama na mondenim Brionima. Ta je odredba primljena u Puli s velikim zadovoljstvom, naročito od malog svijeta.

NAŠI FANTJE BEŽIJO PRED EKSPEDICIJAMA U ABESINIJO

Gorica, 1 oktobra 1935. (Agis). Kot iz drugih podeželskih krajev, tako tudi iz vasi v goriški okolici mladina beži z domov pred vojaško sukno. Iz Vogerskega poročajo, da pogrešajo v zadnjih dneh 17 fantov.

KAKO SO V BISTRICI POSLUŠALI MUSSOLINIJEV GOVOR

Il. Bistrica, 4 oktobra 1935. (Agis). Kot drugod, tako so tudi pri nas v sredo 2 oktobra t. l. zvonili po vseh cerkvah in sirene so naznanile splošno mobilizacijo. Proti večeru pa so fašisti na avtu, ki je krožil po trnovskih in bistriških cestah, z ojačevalci pozivali občinstvo, da se v čim večjem številu zbere zvečer v »Casa del fascio«, kjer bodo slišali Mussolinijev govor. V »Casa del fascio« se je zvečer res nabralo vse polno ljudi: šolski otroci, trgovci, obrtniki, pred vsem pa vojaštvo, črnosrajčniki in priseljenci sploh. Nekako tri minute pred šesto uro je radio napovedal Mussolinijev govor. Takoj na to pa so vse luči v dvorani ugasnile in radio je odpovedal svojo pokorščino. Vsa skrb, in ves trud, da bi dobili napako pri električni instalaciji, ni nič pomagal, kajti luči so ugasnile tudi drugod v Bistrici in Trnovem. Tako se je končala vsa ta pompozna priprava.

ŠTEVILNE ARETACIJE V KNEŽAKU

Reka, oktobra 1935. (Agis). Kot poročajo, so v Knežaku, v zvezi s kratkim stikom, ki je nastal v sredo 2 oktobra zvečer, oblasti izvršile številne aretacije. Baje so ugotovili, da je nekdo z žico, ki jo je vrgel preko električnega voda, povzročil kratek stik zaradi čega je bila v sredo zvečer vsa bistriška okolica brez razsvetljave; obenem pa ni bilo vdanim državljanom, dano slišati dučejevega govora.

ZARADI ABESINIJE

je bila aretirana 63-letna Jožepa Tonon doma iz Adrije in konfinirana na dve leti v južno Italijo. Izražala se povoljno o Abesiniji.

TRŠĆANSKA OPĆINA ČE SE ZADUŽITI JOŠ ZA 15 MILIJUNA LIRA ZA REGULACIJO GRADA.

Na posljednjem sjednici gradskog vijeća u Trstu zaključeno je, da se digne zajam od 15 milijuna lira kod zavoda za socijalno osiguranje da bi se s time izvršio program izvanrednih javnih radova. Od te svote je 9 milijuna već uporabljeno za radove, koji su radjeni na kredit. Sa ostalih šest milijuna produljit će se Via Carducci do trga Garibaldi zatim će se još malo porušiti stari grad, izravnat će se neke ulice i popraviti San Giusto. Te javne radove kako je poznato, vrši arh. Salem, koji je ujedno i načelnik Trsta. Tako izgledaju golemi javni radovi, koji Salem, koji je ujedno i načelnik Trsta, iznenadjuju svakog ko dodje u Trst. Plaća ih, na koncu, samo tršćansko gradjanstvo.

REDUCIRA SE PROMET AUTOBUSIMA U ISTRU.

Na autobusnim prugama u Istri uveden je novi vozni red. Prema tom redu vidi se da je osobni promet na istarskim autobusnim prugama veoma reduciran. Možda Istrani sve manje putuju, pa da se autobusne veze ne isplaćuju. A bit će da je to u vezi i s nestašicom benzina, koja se čuva za ratne potrebe.

PRODAJA NOVOG VINA U TRSTU I OKOLICI ZABRANJENA.

Tršćanski dnevni listovi objavili su naredbu da se novo vino ne smije prodavati prije 1 novembra. Naredba je potkrepljena navodnim mišljenjem higijenskog ureda. Naredba teško pogadja vinogradare. Drži se da je to u vezi s ratom.

VLAKOVI NA PRUZI TRST—PULA POLAKO VOZE I ZAKAŠNJAVAJU.

Puljski list »Corriere Istriano« pritužuje se ponovno na neredovite vožnje i zakašnjavanja vlaka, koji spaja Pulu s Trstom. Već godinama se zbog toga dižu pritužbe, ali uzalud. Puljski list konstatuje, da je vlak na toj pruzi nevjerovatno spor i dok se u čitavoj Italiji vlakovi usavršavaju, taj vlak vozi jednako tako dugo kao pred pedeset godina.

LOŠINJSKA OPĆINA DARUJE TEREN ZADARSKOJ NADBISKUPIJI.

Na sjednici općinskog vijeća u Malom Lošinju zaključeno je da se u Cigalama daruje jedan teren zadarskoj nadbiskupiji.

VELIKI DEFICIT OPĆINE VIŽINADA.

Općina Vižinada nalazi se u teškim finansijskim prilikama, pa je puljski pokrajinski savjet odobrio da općina smije sklopiti zajam »Corriere Istriano« piše o tom zajmu, ali ne kaže koliko iznosi dug.

NOVI PODEŠTATI.

U Malom Lošinju je svrgnut dosadašnji podeštat Plitky, a na njegovo mjesto dolazi Adorni. U Marezigama je svrgnut Parnovel a na njegovo mjesto dolazi Chiades.

KUGA MED ŽIVINO V AJDOVŠČINI IN TRNOVEM

Med živino v aidovski in trnovski občini se je kakor poročala »Gazzettino«, pojavila kuza. Na zahtevo oblasti so morali sroraviti živali s planinskih pašnikov v doline in jih postaviti pod strogo nadzorstvo veterinarjev. Prefekt je sedaj odredil, da ljudje goveje živine ne smejo ne prodajati in odznati v druge kraje brez posebnega dovoljenja pristojnih podestatov. Veterinarji stalno pregledujejo hleve in okužene živali.

CIJENE U ITALIJI NAGLO RASTU

Cijene na veliko su u toku mjeseca augusta porasle u Italiji za 3.16 posto t. j. od 319.12 na 329.21. Istovremeno pala je znatno i kupovna snaga talijanske lire. Posljednjeg tjedna su cijene ponova znatno porasle, osobito za živežne namirnice.

ITALIJA IMA VRLO MALO KUKURUZA.

Ovogodišnji prirod kukuruza u Italiji bit će znatno manji nego lani, te poljoprivredni ministar Rossoni cijeni da će ovogodišnji prirod kukuruza biti za 25 do 35 posto manji nego lani, dakle za oko 10 milijuna met. centi manje nego lani. Zbog toga talijanska vlada nastoji, da spriječi dizanje cijena prodajom uskladištene pšenice, te ministarstvo ima u ovaj čas na raspolaganje jedan milijun met. centi talijanske i skoro toliko strane pšenice.

CENE ŽIVIL SE NAPREJ NARASČAJU.

Gorica, oktobra 1935. — (Agis.) — V avgustu t. l. so cene živilom, ki so pričele v zvezi z vojnimi pripravami naglo narasčati, še bolj poskočile. Tako so zlasti poskočile cene rižu, siru, vinu, oljčnemu olju itd., nekoliko je padla cena edino pri domači turščici. Delavske mezde v industriji in poljedelstvu so ostale nespremenjene.

COBOLLI-GIGLI NA KRASU I NA GRANICU.

Ministar za javne radove bio je prošle nedjelje u Trstu. Došao je na Kras da vidi razne javne radove. Bio je i na jugoslavenskoj granici, u Kačoj vasi.

VOJSKA U PAZINU.

Kako javlja »Corriere Istriano« u Pazinu je stigao novi bataljon 73 pješadijskog puka.

U TRŽIČU SE GRADI RATNA MORNARICA ZA SIAM.

U Tržiču kod Trsta porinut je u more jedan torpedorazarač za Siam. Tamo se nalazi sijamska komisija, koja je odlučila da u Tržiču naruči još devet razarača i dva pomoćna broda.

NOVO STRELIŠČE V SELIH.

Reka oktobra 1935. — (Agis.) — Reška pokrajina dobi novo veliko vojaško strelišče. Na trnovskih senošetih v »Selih« pod Grabovcem so začeli spomladati s pripravami za novo veliko in obširno strelišče. Dosedanje strelišče na šembijskem zemljišču v »Naričah« najbrže ne odgovarja več popolnoma novim potrebam in namenom ter vedno večjim zahtevam. Novo strelišče, ki bo služilo vsem javnim organom in vojaštvu v reški pokrajini bo zelo obširno in moderno urejeno. Največ škoda bodo trpeli pri tem spet trnovski posestniki, katerim bo zadan z odvzemom zemljišče ponoven velik udarec. Dovoljenja za odvzem niso oblasti nikogar vprašale. Lastniki smejo početi le od daleč opazovati in molčati.

STROGE KAZNI ZA OBRTNE PRESTOPKE

Stroge kazni nalagajo sodišča zaradi obrtnih prestopkov. Tako je te dni v Gorici bila obsojena cela vrsta trgovcev, ker so prodajali oljivo olje, zmešano z oljem drugih rastlinskih semen, na 250 lir kazni in 50 lir taks. Neki kavarnar pa je bil obsojen zato, ker je točil alkohol po policijski uri, na 800 lir, in zato, ker ni policijski predložil vsakomesečne statistike, na nadaljnjih 500 lir globe. Zaradi tatvine drv za kurivo je bil pogojno obsojen na 3 mesece in 300 lir globe Leopold Benčić v Gorici. 51 letni Edvard Dolmak iz Košarne v Brdih je napadel občinskega policajca iz ničevega razloga. Dobil je zato eno leto zopora. Istotako eno leto je dobil Jožef Vodičar, doma blizu Kanala, ob Soči, zaradi policijskega prestopka.

ELEKTRIFIKACIJA ŽELEZNIC

Trst, oktobra 1935. — (Agis.) — Elektrifikacija naših železniških prog, kljub dogodkom v Afriki dobro napreduje. Od Trsta do Sezane je prog za vsem pripravljena za obratovanje vlakov na električni pogon. Tudi na reški prog je veliko tozadevnih priprav že gotovih.

PRI JAVNIH DELIH NA GORIŠKEM

je bilo zaposlenih 519 delavcev. To je izredno malo če pomislimo koliko važnost polagajo v Italiji na javna dela pri reševanju današnje krize. Zelo se je poživila zlasti v Gorici gradbena delavnost, kar smo že poročali. Izdanih je bilo 372 gradbenih dovoljenj, kar pomeni za Gorico ogromno.

Konec meseca avgusta je štela goriška pokrajina 207.645 v deželi bivajočih oseb. Naravni prirastek je znašal v avgustu 121.

ISTRAŽIVANJE PODZEMNE JAME KOD BURŠICA U ISTRU.

Kod Buršica u južnoj Istri postoji jedna podzemna jama, koja je u vezi s pazinskom Fojbom. Duboko je pod zemljom nekakih pedeset metara. Ove godine je zbog suše bilo naročito pedesno za istraživanje, pa su je jedna ekspedicija uputila u jama i spustila se do dna, a zatim nastavila po blatnim ilovastim galerijama do jednog malog jezera preko kojega je trebalo preći ladjicom. Ekspedicija je bila korisna i otkrila je mnoge interesantnosti istarskog podzemlja.

STATISTIČKI FALSIFIKATI NA KOROŠKEM OB PETNAJSTI OBLETNICI PLEBISCITA

Na Koroškem je bilo leta 1882. 120.000 Slovencev. Vseh prebivalcev je štela tedaj Koroška 335.000. Slovenci so tvorili torej pred pol stoletjem na Koroškem nad eno tretjino deželnega prebivalstva. Če odračunamo Mežiško in Kanalsko dolino, bi moralo biti zdaj na Koroškem, torej v sedanjih avstrijski Koroški 130.000 Slovencev. A avstrijske oblasti so jih naštele leta 1923. samo 37.000! Leta 1934. pa samo še 26.796! Kam je v desetih letih, od leta 1923. do leta 1934., zopet izginilo 10.000 Slovencev?

Kdor ima še kaj trezne pameti v glavi, uvidi, da je enostavno nemogoče, da bi bilo v kratki dobi desetih let izginilo 10.000 Slovencev na Koroškem! Tako je jasno, da gre tu za veliko sleparijo! Kam naj izgine v desetih letih 10.000 Slovencev na Koroškem? Ali jih je pobrala kuga, ali so jih pobili, ali se Slovenci na Koroškem ne množijo več, ali so se izselili? Ne eno in ne drugo, Slovenci na Koroškem so se v imenovanem desetletju brezdvomno pomnožili najmanj za 10%, saj imajo 30 rojstev na tisoč prebivalcev na leto, ponekod tudi več. Toda, namesto da bi jih naštel po desetih letih 40.000, so jih naštel samo 26.796! Pri vsakem ljudskem štetju tekem zadnjih 50 let so naštel manj Slovencev. Res se naš narod na Koroškem ponemčuje, res Slovenstvo na Koroškem propada, toda tako hitro vseeno ne. Še danes je na Koroškem 80.000 do 100.000 Slovencev. Brezdvomno.

»Koroški Slovenec« (Dunaj, 28. avgusta) piše:

Podrobni rezultati lanskega ljudskega štetja, ki jih priobčujemo v našem listu, vzbujajo vsepovsod obilo zanimanja. Zgovorni so dovolj, da ob njih vsak trezen človek zmake z glavo. Menimo, da bi bili neobjavljeni in shranjeni v kateremkoli dunajskem arhivu bolj v prilog državi kot pa obelodanjeni kot znamenit dokument narodno-politične kratkovidnosti. Že do danes so rodili v deželi mnogo nejasnost in bodo v bodoče še večja ovira sporazuma.

Po številkah ljudskega štetja lanskega marca tvorimo Slovenci v deželi komaj še boro petnajstinko vsega prebivalstva. V šmohorskem sodnem okraju pri Zili živi poleg desetitisoč Nemcev komaj še sedemsto Slovencev, v rožeškem sodnem okraju je po statistiki komaj vsak tretji človek še Slovenec, v borovljskem je Slovencev malodane polovica manj od Nemcev, v celovškem so Slovenci petnajstinka vsega prebivalstva, v doblavaškem okraju živi še enkrat toliko Nemcev kot Slovencev, v velikovškem je komaj sedmina Slovencev, v pliberškem pa Nemcev toliko kot Slovencev.

Nič manj gorostasne so občinske številke: V Goricah na Zili, št. Stefanu, v Blačah sami Nemci, v Bistrici, Borovljah, Medborovnici je prebivalstvo v dveh tretjinah nemško. V Zrelcu, Grabštanju, na Žihpoljah je ogromna večina Nemcev. V Medgorjah, Vetrinju, na Dholici so slovenski samo še poedini neznatni drobci. V občini Dobrla ves je komaj vsak peti še Slovenec, v Gallici vsak četrti, v škocijanu vsak peti, v Žitari vesi in Rikarji vesi vsak drugi. V občini Ruda je vsak šest, v Sv. Petru na Vašinjah vsak peti, v Tinjah vsak deseti, v Važenbergu vsak petnajsti še Slovenec. V Žvabeku je polovica prebivalstva nemška.

Postojmo pri eni teh občin in si oglejmo številke nekoliko podrobneje: pri Medgorjah. Po zadnjem ljudskem štetju živi v občini Medgorje 959 ljudi.

RUDI URŠIČ OBSOJEN NA TRI MESECE ZAPORA

Ni znana usoda Andreja Manfreda

Gorica, 8 oktobra 1935 (Agis). V 36 številki našega lista z dne 6 septembra t. l. smo prinesli vest, da sta bila aretirana in odpeljana v zapore Andrej Manfreda in Uršič Rudi iz Kobarida. To sta dva človeka, katera oblasti stalno preganjajo.

Zakaj dobi Postojna italijansko gimnazijo?

Nove obremenitve nove šolske knjige

Pričetek šolskega leta je našim pet pokrajinam prinesel marsikaj novega. Vlada je na svoji seji 18. septembra sprejela celo vrsto dekretov, ki se nanašajo na nove srednje šole, ter na šolske učne knjige. Za starše šolskih otrok pomeni uvedba novih knjig znatno obremenitev. Na ljudskih šolah se uvede nove čitanke za 3. in dekliški 5. ter deloma spremenjene čitanke za 4. in dečji 5. razred. Tudi cerne šolskih knjig so se spremenile. V svrhu določb novih knjig za srednje šole pa se je na odredbo vlade ustanovila posebna komisija strokovnjakov, ki bo revidirala tekste dosedanih učbenikov.

Nove srednje šole odnosno novi srednješolski tečaji so bili ustanovljeni v Gorici, Trstu, Pulji, Poreču, Zadru, Tržiču, Piranu, Kopru, Opatiji, Postojni in na Reki. Teh tečajev je preko 30. Največ jih je bilo ustanovljenih na gimnazijah in učiteljskih. Posebno mnogo zanimanja pa je na

Od teh je 929 Nemcev in 30 Slovencev. Vsak dan pa se h krati lahko prepričamo, da v taistih Medgorjah ne govori niti 30 ljudi nemško v družini in da so vasi kot Goriče, Gaberje, Kazasmoje, Običe, Zagorje, Zahvate, Vogle, Medgorje slovenske ne samo po lepem imenu, ki ga nosijo, marveč tudi po občevalnem jeziku. Ljudstvo govori v vsakdanjem življenju svojo domačo besedo, v slovenski besedi moli svojega Boga in poslušča v materinščini božjo besedo, le redki poedinci so zmožni pismene nemščine, večina obvlada kvečjemu nemško narečje celovške okolice in se ga v potrebi bolj ali manj spretno poslužuje. V družinah in v vsem vsakdanjem življenju je občevalni jezik lepo spodnjerožansko slovensko narečje.

Kaj torej povedo številke ljudskega štetja v Medgorjah? Po uradnem pojasnilu označijo jezik, h katerega kulturnemu krogu želi ljudstvo pripadati, po komisarjevem pojasnilu štejejo Avstrijske in Jugoslovane. V velikem in glavnem pa so odgovor na vprašanje: ali ljudstvo želi ponemčenja. In vprašanje ima po številnih komisarijih še dostavek, da je vsako zanikanje te želje protikoroško, protiaustrijsko ali najmanj — protinemško. Pod temi vidiki so se torej Medgorje izjavile, da so nemške, oziroma hočejo čimprej postati nemške. S tem smo tudi v bistvu tega, kar je ljudsko štetje po komisarijih pri nas nameravalo. Ljudstvo, ki se niti v šoli niti drugod v javnem življenju ni učilo spoštovanja svojega maternega jezika in narodne zavesti, naj presodi vrednoto slovenskega kulturnega kroga, četudi ne pozna niti njegovega pismenega jezika in zato ne more imeti nobene prave predstave o slovenski kulturi in njenih nosilcih. Če pa se kljub pomanjkljivemu poznanju slovenske kulture izjavi zanjo, je ponekod v oči številnih komisarjev celo zakrivilo protidržavno dejanje. Tako štetje vrednotiti iz vidika krščanske morale ali nemške kulturnosti je resnično težko in ob takih prilikah zasluzi tistih trideset slovenskih Medgorčanov polno priznanje za najvišjega objektivnega mesta v državi.

Prebivalci sončne medgorske občine z njimi vsi naši »uradni« Nemci so na številkah nedolžni, nedolžni kakor otrok, ki si ni v svesti krivde požara, ki ga je povzročil po neprevidnem igranju z ognjem. Kakor otroku manjka tudi njim skrbnega očeta in dobre matere, da bi jim povedala le-to: Materni jezik in narodna zavest nista samo prazna fraza! Ko v Medgorjah ne bo več čuti slovenske besede, je lepa občina razdejana. Namesto lepih kmetij bo le še par revirjev, kmetje bodo proletarci brez ponosa in stanovske zavesti, župnik in cerkev bosta odveč, ker bodo ljudje poznali samo še eno izobrazbo: računanje z mrzlim denarjem. Končno se bodo uračunili tako, da jih bo izpodrinil tuji rod, ki si postavi nato tod svoje domove in začne novo življenje. Od starih Medgorij pa ostanejo le še imena in pa — grobovi. Tedaj bo izpričana življenska zapoved: spoštuj očeta in mater ter jezik, ki si ga od njih sprejel, da se ti bo dobro godilo na zemlji!

Vse to so štejni komisarji v lanskem marcu zavestno ali nezavestno zamolčali, ko so beležili »čute« h kulturnemu krogu. Vsega tega se tudi ne upa izpovedati nihče v deželi. Le kancler je svoječasn s svojo izjavo o vrednosti narodnega odpadništva potrdil, naj tudi v interesu države ostanemo — Slovenci. ro.

MODEREN STAVBENI RED ZA VBOGO GORIŠKO VAS

Novi stavbeni red za goriške kmečke zgradbe.

Goriški občinski svet je na svoji poslednji seji sprejel nov stavbeni red za kmečke stavbe. Pravilnik je zelo rigorozen in velja za vsa nova poslopja, pa tudi za vsako na novo restavrirano hišo.

Predvsem določa, da se smejo nove stavbe zgraditi izključno z dovoljenjem občine, oblasti. Za vselitev v novo hišo bo potrebno posebno podestatovo dovoljenje. Vse stavbe morajo biti zgrajene s pročelji proti jugozapadu ali severovzhodu. Vsi prostori in hiši bodo morali biti neposredno osvetljeni in povsem ločeni drug od drugega. Poleg kuhinje bo morala imeti vsaka hiša vsaj še tri stanovanjske prostore. Če bodo hlevi pod isto streho, bodo morali biti strogo ločeni od stanovanjskih prostorov. Vsaka hiša bo morala biti preskrbljena z vodo. Voda v vodnjakih bo bakteriološko preiskana. Pravilnik vsebuje tudi celo vrsto strogih higijskih določil.

RIMSKI ZID IZZVAL REVOLUCIJO V TRŽAŠKEM REGULACIJSKEM NAČRTU.

Ko so v Trstu podri del starega mesta, da zgrade na tem mestu tržaški nebotičnik in dve novi palači, so naleteli v ozadju na staro debelo zidovje, ki ga nekateri smatrajo za ostanke starega mestnega zidovja iz 13. stoletja. Že proti koncu 17. stoletja se je začel Trst širiti navzven in polagoma so porušili prejšnji oklep, to je zidovje, ki ga je obdajalo. Ostali so le zidovi od Via Riborgo do Via Donato, ker so bile tu nanj naslonjene hiše starega mesta. Zdj se sodi, da je del tega zidovja star rimski zid, ki je ostal še iz starega veka kot ostanek rimskega gledališča.

S tem nastaja ob asanaciji in obnavljanju starega mesta nov problem. Namerava se osvoboditi stari rimski in srednjeveški zid in ga primerno restavrirati. Ob njem bi držala goi protiv Sv. Justu od novega korza Littorio ravna široka ulica, obraščena z drevjem in cveticami, naravnost do Spominskega parka in spomenika padlim junakom pri Sv. Justu, do vrha, ki ga sedanjí Tržičani smatrajo za svoj Kapitolij. Ta cesta bi bila monumentalna, zahtevala bi pa izpremembo sedanjega tržaškega regulacijskega načrta.

Besedo ima mestni gradbeni urad in pa nadzorstveni urad za ohranitev umetnostnih spomenikov. Vsekakor je porušenje velikega dela hiš v starem mestu že na vidiku.

NISKE CENE ŽIVINE.

V tržiškem sodnem okraju so povprečne tržne cene klavne in vprežne živine ter živine za rejo: konji žrebci 4000 L, luksuzni 3000 L, vprežni 800 L; mezgi in mule 500 L; žrebeta od 1 do 3 let 600 L; osli 100 L; volji 1000 L, krave 800 L; junci in junice od 1 do 2 let 600 L; bikji in bikiči, stari več ko eno leto 2000 L; prašiči, stari več ko tri mesece 200 L; ovce 50 L; koze 50 L; ovni in kozli 50 L.

FINANČNA KRIZA DEKANSKE OBČINE.

Dekanska občina bo najela v bližnjih dneh pri nekem pulskem denarnem zavodu posojilo v znesku 30.000 lir za javna dela. Skoraj ves denar pa bodo dejansko porabili za nakup nekega zemljišča, na katerem nameravajo baje zgraditi neko novo javno poslopje.

SENZACIJA!

Tržaški posredovalni urad za delo je objavil v listih opozorilo, da bo uspešno posredoval za namestitev večjemu številu težakov in drugih delavcev, ki naj se zaradi tega nemudoma zgledajo v njegovih prostorih.

POLITIČNI TAJNIK V ČEZSOČI

V Čezsoči je bil imenovan za začasnega političnega tajnika krajevne organizacije fašistične stranke dosedanjí administrativni tajnik. Njegov prednik je bil vpoklican k vojakom.

NOVE NAGRADE ZA NOVOPOROČENCE

Po vzgledu ostalih istrskih občin so te dni razpisale manjše nagrade za novoporočence tudi občinske uprave v Plominu, Roču, Dekanlih in Kopru. Plominski podestat je nagradil občinskega tajnika, ki mu je žena te dni rodila otroka.

NAŠE VESTI IN POPRAVKI V »PONEDELJSKEM SLOVENCU«

Ljubljana, 8 oktobra 1935. (Agis). »Ponedeljski Slovenec« z dne 30. septembra t. l. je prinesel popravek vesti, ki jo je v svoji prejšnji številki priobčil po našem listu.

Da bivši podešta, priseljenc Carlo Ognibene, posestnik in trgovec v Podgrajah, že dve leti ni več bistriški podešta, odgovarja resnici. Ta pomota se je vrnila najbrže v zvezi z novim imenovanjem Ognibeneja za podeštata v jablanski občini. Nihče pa ne more trditi, da so bile vse ostale navedbe »narekovane« iz osebnega sovraštva. Tako trditve izreče samo človek, ki živi v Ljubljani in že zdavnaj nima nobenih zvez z našimi ljudmi onkraj meje in njihovim življenjem. O priseljenemu Ognibeneju, o njegovem vedenju, ravnanju itd. pa so upravičeno govorili le domačini iz Podgraj in okolice, ki bodo tudi spregovorili v kratkem času. V podrobnosti se za enkrat ne bomo spuščali.

MIRO ČERNIGOJ

Jedna činjenica pokazuje sama za sebe sve ono, što je bio pokojni Miro Černigoj: on je umro, a o njegovoj smrti nije imao ko da obavijesti u ovom našem i njegovom listu... On je ležao na odru i nije bio u stanju da to učini, da izvrši svoju dužnost vjernog i solidnog dopisnika »Istre«. O tolikim je stvarima izvjestio, ali o tome što se je s njim dogodilo nije mogao da nam piše, niti uz najbolju volju. Nismo o tome dobili njegovu pismo ispisano jednim urednim rukopisom, kakav se rijetko susreće kod današnje »nervozne« omladine, koja navodno živi »novim tempom«. Ta njegova čvrsta ruka, koja je pisala ona izradiena, karakteristična slova, ležala je pored njeza nepomična....

I ovaj je naš list doista s njime izgubio vrijednog saradnika. Kad se prvi put javio bio je još mlad dečko, tek je svršavao gimnaziju. Onda su u Celju probijali »mladi«, koje je on vodio. Na jedan način, koji je morao imponirati svakome, oni su, s Černigojem na čelu, naišli na simpatije »starlih« i nastala je harmonija.

On je malo zatim izvještavao o jednoj saradnji mladih i starih u Celju i iz njegovih je redaka proveljavala rijetka poštenost jedne borbenosti i jednog mladenaštva puno nabudaloz idealizma, ali i zrelosti.

I niko nije o radu celjske »Soče« napisao lične i stvarne referate povodom godišnjih skupština. On je bio zanesen, ali je bio i vrlo stvaran, on se je oduševljavao, ali je i kritikovao na jedan objektivnačin, koji je morao biti simpatičan.

Njegov mi je lik bio prilično iasan iz njegove korespondencije i nije me ništa iznenadilo, kad smo se sreli u Celju. Dva puta sam ga vidio gotovo neposredno pred smrt.

U julu, na prolazu kroz Celje, sastao sam se s njime u celjskoj kavajni kod kolodvora. Jedan mlađi plavi čovjek, plaviji od prosječnoga, markantnog lika, ma da ne bučno izgleda. Visoko, pametno čelo, način govora seriozan, umjeren, možda i skromniji nego što bi trebalo. Zainteresovan za sve što nas se tiče, za sudbinu naše zemlje i za sve ono što je s time u vezi, pokazivao je u razgovoru, da je fanatik, da vjeruje i da se sav predao jednom nastojanju, koje ide za ostvarenjem ideala. Ma da se u koicem nisam slagao s njime, ono što je bilo na vrhu i njegovog i mojeg ideala, slagalo se savršeno. Tu sam zavolio iednog mladog čovjeka, koji je ostavio na mene utisak doista i pomalo tužan. Zaželio sam mu u duši i život bolji i šire horizonte, nego što može da daje provincija, da bi mu to razmahalo duh. I tako smo se rastali.

Kasnije sam ga susreo u drugoj polovici augusta, opet na prolazu kroz Celje. Tamo neđle u onom kraju oko pravoslavne crkve. Sjećat ću se toga uvijek, u vezi s tom interesantnom arhitekturom, koja kopira tršćanskog Svetog Spiridijona, toga našeg susreta. Kratkog, letimičnog, na cesti. Bilo je veće lično, na rijeci su se pluskala dieca, iedna je dievoika prolazila u lakoi sirovoji svili i bila je lijena i vrlo mlada, trčala je zadihana, i bila je to divna idila. Jedan se je pekarški šegrt izvrnuo, od zagledalosti, s biciklom i perecima. Miro je išao zamišljen cestom i bio je tužan, i kad sam ga zaustavio, bio je kao zatečen, a prvo mu je pitanje bilo u znaku neke zabrinutosti: dogadiale su se važne stvari u politici, i teško mi je bilo uvjeriti ga, da je pesimizam suvišan. On je osjećao zlo i kao da je predosjećao, da ono dobro, o kojem ga ja uvjeravam, on ne će dočekati....

I upravo zato bilo mi je neobično teško, kad sam pročitao u novinama vijest, da je naglo umro. Sietio sam se tih susreta i on mi je iskrsao pred očima bolno. Tad mi se je svaki njegov pokret urezao intenzivno u dušu i ja ga sada osjećam jasno, kao da smo se ovog momenta rastali.

Taj dragi čovjek pametnih očiju nestao je s ovoga svijeta, učinivši mnogo za ideale, s planovima da učini još mnogo, ali ipak neizživivši se, mlad, s mnogim karakteristikama onoga čovjeka, koji mlad umire u lirikama Srečka Kosovela, pun plamena, neizgoren, ali ugašen.

Milko Lupinc, koji je nesretno izgubio svoj život banalnom smrću na kupanju u valovima Dunava, još nam je bio u duši svjč sa svojom tragedijom i tako se je sudbina Mira Černigoja s njegovom spojila u našoi tuzi: dva mlada života odoše puna nada i puna obećanja. Neka je i iednome i drugome svijetla uspomena među nama.

Miru Černigoju, koji je u ovim stupcima ostavio tragove svoje ljubavi i svojih ideala, neka je posvećeno ovih par skromnih redaka, da bi i naši u Celju i drugdje bili još jednom upozoreni na njegovu vrijednost i na prazninu, koja iza njega ostaje.

Još ćemo mnogo puta reći, kad nešto ne bude išlo, kad nešto ne bude ispunjeno, kad iedno predavanje ne bude priredjeno, iedna organizacija kad bude zamirala, iedna manifestacija kad bude bljeda, jedan elan kad bude opadao: Kad bi Miro Černigoj bio živ!... (m)

KOMEMORACIJA PO MIRU ČERNIGOJU.

Kako je bil pokojni Miro Černigoj priljubljen, je pokazala številna udeležba na komemoraciji, ki io je priredila celjska »Soča« dne 26. septembra zvečer v Narodnem domu.

Društveni prostor je bil nabito poln Sočanov, pokojnikovih prijateljev, akademikov. Komemoracije se je udeležil tudi naš

POPOLNOMA USPEL ŽALNI KONCERT DRUŠTVA »TABOR« V LJUBLJANI

Kot smo poročali v prejšnji številki, je Delavsko podporno in prosvetno društvo »Tabor« v Ljubljani priredilo v ponedeljek dne 7 oktobra t. l. žalni koncert v spomin Viteškoga Kralja Aleksandra I. Zedinitelja v frančiškanski cerkvi. Koncert je v vsakem oziru popolnoma uspel. Udeležba je bila zadovoljljiva. Med udeleženci smo opazili načelnika dr. Fr. Vončina, ki je zastopal bana, generala Nedeljkovića s soprogo, mestnega župana dr. Vl. Ravnikarja s soprogo, dr. Kimovca, kot zastopnika škofa, dr. Šviglija in Prelovca kot zastopnika Hubadove župe ter zastopnike drugih društev in korporacij. Kot prvo točko sporeda je izvajal č. p. Ačko na orglah Guillemandovo »Tema in varjacija«, ki je uvedla poslušalce v religiozno čustvovanje. Točke so se vrstile druga za drugo z neznatnimi pavzami, kar je pripomoglo, da je koncert končal dokaj hitro. Mešani zbor pod vodstvom svojega neumornega zborovodje g. Frana Venturinića se je prav dobro odrezal

s svojimi točkami in je pokazal, da je vedno na mestu. Pevci in pevke so bili postavljeni pred obhajilno mizo v polkrogu, med tem ko so izvajali č. p. Ačko, gđč. Dolenceva, prof. K. Vekjet in operni pevec A. Jarc svoje točke in spremljanje na koru. Prvič je nastopil prof. K. Vekjet, naš rojak iz Trsta, ki nas je iznenadil s svojim odličnim in zelo prijetnim izvajanjem na violini pred našo publiko. Odlična sopranistka gđč. Dolenceva, ki je že poznana širši ljubljanski publikli, je s svojim finim glasom odpela St. Premrla »Mati moja« in Z. Prelovčevu »Zdrava Marija« s spremljanjem orgel in zbora. Operni pevec A. Jarc je pri izvajanju A. Foersterjevega »Slavospeva junaku« ponovno pokazal, da je njegov tenor prav dober, prijeten in lep. Zadnja točka je bil Brotigov »Preludij in fuga« ki ga je predvajal č. p. Ačko. Izkazal se je kot odlični orglar, ki še mnogo obeta. — Organizatorji koncerta so lahko prav zadovoljni s tem uspehom.

Naša kulturna kronika

VAŽNI DOKUMENTI ZA NOVIJU HISTORIJU ZADRA

Ostavština don Ivana Prodana predaje se »Napretku«

Dne 9 marta 1933 umro je u Zadru don Ivan Prodan, iedna vrlo markantna ličnost iz političkog života Zadra. To je ime vezano na mnoge političke i kulturne akcije u Zadru kroz duga decenija. Pokojnik je ostavio iza sebe mnogo materijala, koji pretstavlja veliku kulturnu i historijsku vrijednost u vezi sa Zadrom. Ta ostavština predana je kulturnom društvu »Napredak« u Sarajevu. Sinovac pokojnog don Prodana prof. Ante Prodan odlučio je tako. Pored zoleme biblioteke će se »Napretku« predati i čitava politička korespondencija bpk. Don Ivana, koja je od neprocjenjive važnosti, a koja sadržava vrlo važne podatke o nedavnoj prošlosti. Obzirom da će čitava biblioteka i privatna politička korespondencija kao i njegov stol za pisanje biti predani »Napretku« sve to bit će smješteno u iednu sobu, koja će nositi naziv »Soba Don Ivana Prodana.«

ioš za svog života bio je prenio iz Zadra u Preko i ona je danas sačuvana u tamošnjem samostanu, gdje je pokojnik i pokopan. Don Ivan Prodan mnogo je bio zahvalan franjevcima u Prekom, što su mu ispunili posljednju želju i ne samo njegovu štampariju sačuvali u Prekom, nego dozvolili, da ga se pokopa u hrvatskoj zemlji i to u samostanskoj grobnici.

Interesantno je napomenuti da je bpk. Don Ivo ostavio u Zadru i iednu svoju kuću koja je danas prezadužena. Ta njegova kuća baš ovih dana imala bi da pođe na dražbu. Na nagovor prof. g. Ante Prodana svi zakonski nasljednici pristali su, da ta kuća ostane najiačem vjerovniku, kako bi na taj način došla u hrvatske ruke, ali se u tome ioš nije uspijelo, jer jedan talijanski nasljednik neće na to da pristane. Oko toga se sada vodi borba.

ČEŠKI LIST O ANTI DUKIĆU.

Nezavisni demokratski tjednik »Straž českeho vychodu« što izlazi u Visokom Mitu, donosi u prošlom broju jezgrovitu bilješku od Jos. P. o Anti Dukiću i njegovim književnim radovima, ističući njihovu zanimljivost i umjetničku vrijednost, zbog kojih se u svijetu cijene i prevode. Naročito ističe zasluge českega slaviste direktora dra V. Mierke, koji je odnosnim svojim člancima i prevodima najviše uradio da čehoslovačka javnost upozna Dukićeva djela.

UMETNIŠKA RAZSTAVA V TRSTU.

V Trstu je priređena velika umetniška razstava. 120 umjetnikov se je prikralilo, da razstavi svoja dela, pripušćenih je samo nekih 90. Med slikarji čitamo tudi imeni Avgust Černigoj in Viktor Kočevar.

CIKLUS PREDAVANJ „NANOSA“ V MARIBORU

SPORED

predavanj, ki se vršijo v času od 13. do 19. oktobra 1935 v Narodnem Domu

- 1. Nedelja 13. oktobra:**
Ob 10. uri predavanje v veliki dvorani Narodnega doma. Predava g. R. Rehar »O delovanju Blagopok. Viteškoga Kralja Aleksandra I. Ujeditelja med svetovno vojno«. Sodeluje pevsko društvo »Jadrac« pod vodstvom g. Vrabca ter član Nar. gledališča g. J. Košuta s recitacijom. Ob 12. uri spominška sv. maša v frančiškanski cerkvi, pri kateri poje pevski zbor »Nanosa« pod vodstvom g. Jos. Laha.
- 2. Ponedeljek 14. oktobra:**
Ob 20. uri predavanje ge. Druškovičeve »Žena v službi domovine«. Sodeluje pevski zbor »Nanosa«. Recitacije. — Prireditev organizira ženski odsek »Nanosa«.
- 3. Torek 15. oktobra:**
Ob 20. uri predavanje g. Dr. Antona Dolarja »O koroškem plebiscitu«. Sodeluje Ipvavčeva župa pod vodstvom g. A. Horvata s koroškimi narodnimi pesmimi. Recitacija. — Predavanje se vrši pod okriljem Kluba Korošcev v Mariboru.
- 4. Sreda 16. oktobra:**
Ob 20. uri predavanje za mladino. Predava g. prof. Lojze Bizjak: »Solidarnost mladine in jugoslov. boječnost«. Poje pevski zbor. Recitacija.
- 5. Četrtek 17. oktobra:**
Ob 20. uri predavanje predsednika Saveza jug. emigrantskih udruženj v Beogradu g. Dr. Ivana Marije Čoka »O splošnem mednarodnem političnem položaju«.
- 6. Petek 18. oktobra:**
Ob 20. uri referati:
a) g. Dr. S. Fornazarića »Historijat naše emigracije«.
b) g. Rudolfa Golouha »Socijalni in gospodarski problemi Jugoslavije«.
c) g. prof. L. Bizjaka »O našem delu in ciljih«.
Po referatih splošna debata.
- 7. Sobota 19. oktobra:**
Ob 20. uri referati:
a) g. Dr. L. Čermelja: »O naši propagandi«.
b) g. Dr. Vrčona »Pravni položaj naših manjšin«.

vneti zagovornik naših zaslužjenih bratov g. vladni svetnik Emilijan Lilek. Poslovodeči podpredsednik g. Saksida se je toplo spominal prerano umrlega Černigoja. Akademik g. Zužič je v lepih, izbranih besedah opisal vsestransko, izredno marljivo in plodonosno delovanje pokojnikovo pri Sokolu, v dijaških vrstah in pri »Soči«, kjer je s posebno vneto deloval na ideji za osvobođenje naših bednih bratov. Pripočal je vzornega in zgledega pokojnega Černigoja v traien spomin in posnemanje. Za g. Zužičem je govoril odbornik »So-

če« ter predstavil Černigoja kot izredno vnetega in ognievitega Slovenca in Jugoslovca — z dušo in telesom vdanega domovini, ki nujno potrebuje vztrajnega dela zato, da se obvaruje in ohrani. Povdaril je, da njegov spomin najboli počastimo, ako bomo z isto vneto delovali za tiste zvišene ideale, za katere se je Černigoj žrtvoval. Pozival je mladino, posebno akademike, naj primejo za delo tam, kjer je Černigoj prenehal, kaiti samo premišljeno delo z iekleno vztrajnostjo more rešiti naša težka vprašanja. S tem se blazemu pokojniku najlepše oddolžimo.

c) g. Dr. Dekleve J. »O življenju v konfinacijah«. Po referatih splošna debata.

Vrlo je interesantna i vrijedna najveće pažnje ova akcija mariborskog »Nanosa«, tog mladog agilnog društva, koje kroz čitavu godinu aktivno radi i pronalazi uvijek nove motive za akciju. Priredbe »Nanosa« karakterizovane su uvijek elanom i najvećom požrtvovnošću i zato uspevaju. Program ovih predavanja biran je i pretstavlja čitav jedan tečaj, koji može da ostavi vidna traga u Mariboru. Predavači koji nastupaju znat će svojim poznatim načinom da zainteresuju slušatelje i uspjeh je siguran. Želimo da se i ostala društva ugledaju u ovaj rad »Nanosa«, jer bi na taj način naša ideja dobila na publicitetu, i to jednim metodom, koji po svojoj serijoznosti ne može da izazove nego jedan utisak, a taj je pozitivan. Ovakvim radom postizavaju se najsolidniji rezultati.

SASTANAK ČLANOVA DRUŠTVA »ISTRA«

U nedielju dne 13. oktobra 1935 u 9 sati prije podne održati će se sastanak Istrana, članova društva »Istre« u društvenim prostorijama sa slijedećim dnevnim redom:

- 1) Rasprava o prilikama društva Istra
- 2) Eventualija.

Zagreb, 7. X. 1935. U ime akcionog odbora: Fran Buić i Josip Lazarić.

PRVI ČLANSKI SASTANAK OMLADINSKE SEKCIJE »ISTRE« I KOMEMORACIJA 15-GODIŠNJICE KORUŠKOG PLEBISCITA.

U subotu 12 o. mj. u 8 sati naveče održava O. S., u društvenim prostorijama svoj prvi ovogodišnji članski sastanak. Tom prilikom priredjuje se komemoracija Koroškog plebiscita. Pozivlju se svi članovi i prijatelji: sekcije, da ovom sastanku prisustvuju u što većem broju. — Odbor.

UDRUŽENJE EMIGRANATA »ISTRA« U SPLITU

poziva svoje članstvo da neizostavno pristupe članskom sastanku, koji će se održati dne 17 o. mj. u 20 sati u čitaonici mjesnog Sokolskog doma. Toplo se moli, neka nitko ne izostane. — Uprava.

BILJEŠKE O ZADRU

Zadar sa općinama Bokanjac i Arbanas i dio općine Diklo — što sada sve spada pod Italiju — mjeri ukupno 57,15 četvornih kilometara površine, sa okruglo 20.000 stanovnika.

Grad Zadar je znamenit u hrvatskoj povijesti. Hrvatski kralj Petar Krešimir darovao je Zadru Benediktinski samostan i najstariju crkvu sv. Krševana.

Zadar je igrao veliku ulogu za vrijeme hrvatskog preporoda. U zadarskom, to jest dalmatinskom zemaljskom saboru čula se je mnogo puta riječ Klaića, Pavlinovića, Bijankinija, Perića. Milića i mnogobrojnih drugih narodnih muževa iz onih divnih vremena narodnog preporoda Dalmacije.

U Zadru je godine 1806 za vladanja Napoleona Velikoga počeo izlaziti prvi list pisan u hrvatskom jeziku, bile su to službene novine tadašnje francuske vlade pod imenom »Kraljevski Dalmatin«.

U Zadru su se rodili hrvatski pjesnik Beraković, književnik Brne Karnutić, Petar Zoranić itd. — U Zadru je naš veliki Petar Preradović ispjevao onu poznatu pjesmu: »Zora puca, bit će dana...«

Dalmatinski sabor u Zadru bilježi medju svoje svijetle dane veliki dan, kad je sva Dalmacija, preko svih svojijih tadašnjih narodnih zastupnika, pred po prilici 35 godina, istjerala iz sabornice nedostojnoga tadašnjega dalmatinskoga c. k. namjesnika baruna Handela, koji je bio drsko uvrijedio sve Dalmatince — prvu je ulogu u onom glasovitom bacanju Handela iz sabornice igrao naš poznati narodni vodja Don Jure Bijankini.

NAŠIM KMETOM SE GODI VEDNO VEĆ KRIVIC

Il. Bistrica, oktobra 1935. (Agis). Naše kmete izmogavaju na vseh koncih in krajih. Kar ne pobere davčna uprava, pobirajo razne neprilike in nesreče. Posestniku Antonu Šenkincu v Sembijah št. 5 je že v marcu letošnjega leta ogenj vse uničil, pa ni dobil še do danes zavarovalnice. Zavarovan je bil baie pri zav. banki »Feniks«, ki ima svoj sedež v Trstu. Nesrečnež se je moral obrniti na advokata v upanju, da bo s tožbo kaj dosegel. Poleg tega mu pa še županstvo v Knežaku dela neprilike, ker mu ne dovolji, da bi zidal po lastni želji in načrtu, ki mu ga je naredil neki inženjer. Nič ne pomislijo na to, da je moral revež plačati vse načrte in da je s požarom dvakrat prizadet. Tako pomagajo našim ljudem v nesrečah! Ni treba nikakršnih »bitk«, ampak smotreno, času in razmeram primerno pomagati našemu kmetu vsaj z nasveti in malimi uslugami, ki ne stanejo mnogo.

HRANILNE VLOGE

pri goriškem montu in pri poštni hranilnici so se znižale. Tako so padle vloge pri montu v avgustu za 1.217.270 L.